

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE IŠVADA,
pateikta 2021 m. liepos 15 d.¹

Byla C-123/20

Ferrari SpA
prieš
Mansory Design & Holding GmbH,
WH

(*Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Bendrijos dizainas – Reglamentas (EB) Nr. 6/2002 – Neregistruotasis Bendrijos dizainas – Gaminio dalies išvaizda (*partial design*) – 3 straipsnio a punktas – Dalis, sudaryta iš sportinio automobilio kėbulo elementų – Apsaugos suteikimo formalios sąlygos – Atskleidimas visuomenei – 11 straipsnio 2 dalis – Viso automobilio vaizdų paskelbimas“

I. Įvadas

1. Šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikė *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) dėl Reglamento (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino² išaiškinimo.
2. Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Ferrari SpA* ginčą su *Mansory Design & Holding GmbH* (toliau – *Mansory Design*) ir WH, pastarosios bendrovės vadovu.
3. *Mansory Design* gamina ir teikia rinkai automobilio puošybos rinkinius (vadinamuosius „tuning kits“), skirtus tam, kad „Ferrari 488 GTB“ išvaizda taptų panašesnė į (prabangesnio) „Ferrari FXX K“.
4. *Ferrari* pareiškė ieškinį dėl pažeidimo *Mansory Design* ir jos vadovui, teigdama, kad kopijuojami įvairūs neregistruotieji Bendrijos dizainai, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 1 straipsnio 2 dalies a punktą, į kuriuos ji teigia turinti teises.
5. Ši byla, be abejo, sulauks sportinių automobilių mėgėjų dėmesio, tačiau teisinė jos svarba ta, kad Bendrijos dizaino, kurį pirmiausia nurodė *Ferrari*, dalykas yra ne viso FXX K modelio išvaizda, o šio *automobilio dalies*, sudarytos iš tam tikrų kėbulo elementų, *išvaizda*. Taigi, prašymą priimti

¹ Originalo kalba: prancūzų.

² 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamentas (OL L 3, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 27 t., p. 142).

prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo Teisingumo Teismo nagrinėjant naują klausimą nuspręsti, kokiomis sąlygomis gaminio dalies išvaizda (angl. *partial design* (dalies dizainas)) gali būti apsaugota kaip neregistruotasis Bendrijos dizainas.

6. Šiomis aplinkybėmis, *viena vertus*, kyla klausimas, ar pagal Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 2 dalį siekiant taip apsaugoti gaminio dalį ji turi būti konkretaus atskleidimo dalykas, o gal šiuo tikslu pakanka, kad būtų atskleistas viso šio gaminio dizainas. Iš tikrųjų pagrindinėje byloje *Ferrari* paskelbė tik kelis viso savo FXX K modelio vaizdus, o šis paskelbimas, šios bendrovės teigimu, reiškia ir kėbulo elementų dizaino, kurį prašoma apsaugoti, atskleidimą.

7. *Kita vertus*, reikia atsakyti į klausimą, ar tam, kad gaminio dalies išvaizda galėtų būti atskiras Bendrijos dizaino dalykas, atsietai nuo Bendrijos dizaino, kuriuo prireikus saugoma viso šio gaminio išvaizda, ji turi pasižymėti tam tikru savarankiškumu atsižvelgiant į viso gaminio formą. Nagrinėjant pagrindinę bylą *Ferrari* buvo priekaištaujama dėl to, kad ji remiasi teise į dizainą, susijusia su savavališkai atskirta FXX K dalimi.

8. Šioje išvadoje, *viena vertus*, paaiškinsiu, kad viso gaminio dizaino atskleidimas visuomenei, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 2 dalį, lemia ir šio gaminio dalies dizaino atskleidimą, su sąlyga, kad pastarasis dizainas atskleidimo veiksmo momentu yra aiškiai identifikuojamas. *Kita vertus*, nurodysiu priežastis, dėl kurių, mano manymu, gaminio dalis pati gali būti Bendrijos dizaino dalykas, atskirai nuo dizaino, kuriuo prireikus saugoma viso gaminio išvaizda, jei, remiantis pačia „dizaino“ apibrėžtimi, pateikiama šio reglamento 3 straipsnio a punkte, ši dalis yra atribota linijomis, kontūrais, spalvomis, formomis arba ypatinga tekstūra, leidžiančiais ją identifiкуoti kaip tokią.

II. Teisinis pagrindas

9. Reglamento Nr. 6/2002 16, 17, 21 ir 25 konstatuojamosiose dalyse pažymima:

„(16) Kai [kurie Sąjungos ekonomikos sektoriai] sukuria daug trumpai rinkoje esančių gaminių dizainų, kai registracijos formalumais neapsunkinta apsauga yra privalumas, o apsaugos laikotarpio trukmė yra ne tokia reikšminga. Kita vertus, yra tokių pramonės šakų, kurioms registracija yra privalumas, nes ji suteikia didesnę teisinę tikrumą, ir kurioms reikia užsitikrinti ilgesnį apsaugos laikotarpį, atsižvelgiant į jų gaminių numatomą buvimą rinkoje.

(17) Todėl reikia nustatyti dvi apsaugos formas, t. y. trumpalaikę neregistruotojo dizaino apsaugą ir ilgesnę registruotojo dizaino apsaugą.

<...>

(21) Registruotojo Bendrijos dizaino suteikiamos teisės išimtinis pobūdis atitinka didesnę jo teikiamą teisinę tikrumą. Tačiau neregistruotasis Bendrijos dizainas turėtų tik suteikti teisę užkirsti kelią kopijų gamybai. Todėl apsauga negalėtų būti teikiama dizaino gaminiams, kurie turi antro dizainerio savarankiškai sukurtą dizainą. Ši teisė taip pat turėtų būti taikoma prekybai gaminiams, kurie turi dizaino apsaugos teises pažeidžiantį dizainą.

<...>

(25) Pramonės šakoms, per trumpą laikotarpį sukuriančios [sukuriančioms] daug trumpalaikių dizainų, iš kurių tik keletas vėliau gali būti pradėti gaminti masiškai, daugiau privalumų teikia neregistruotasis Bendrijos dizainas. <...>“

10. Šio reglamento 1 straipsnio „Bendrijos dizainas“ 2 dalies a punkte nustatyta:

„Saugomas dizainas:

a) „neregistruotasis Bendrijos dizainas“, jei dizainas viešai skelbiamas šiame reglamente nustatyta tvarka[.]“

11. Minėto reglamento 3 straipsnyje „Sąvokos“ nurodyta:

„Šiame reglamente:

a) „dizainas“ – tai viso gaminio ar jo dalies vaizdas, susidarantis dėl paties gaminio ir (arba) jo ornamentikos, specifinių linijų, kontūrų, spalvų, formos, tekstūros ir (arba) medžiagų savybių;

b) „gaminys“ – tai pramoniniu būdu arba rankomis pagamintas daiktas, taip pat, *inter alia*, sudėtiniam gaminiui sukonstruoti skirtos surenkamosios dalys, pakuotė, apipavidalinimas, grafiniai simboliai ir spaustuvės šriftai, išskyrus kompiuterių programas;

c) „sudėtinis gaminys“ – tai gaminys, susidedantis iš daugelio sudedamųjų dalių, kurias galima pakeisti tą gaminį išardant ir vėl surenkant.“

12. Minėto reglamento 4 straipsnio „Apsaugos reikalavimai“ 1 ir 2 dalyse įtvirtinta:

„1. Dizainas pagal Bendrijos dizainą saugomas atsižvelgiant į tai, ar jis yra naujas ir ar turi individualių savybių.

2. Dizainas, pritaikytas ar panaudotas gaminiui, kuris yra sudėtinio gaminio sudedamoji dalis, yra laikomas nauju ir turinčiu individualių savybių tikrai:

a) jeigu ta sudedamoji dalis, ją įmontavus į sudėtinį gaminį, išlieka matoma pastarąjį įprastai naudojant ir

b) tik tada, kai tos sudedamosios dalies matomos savybės atitinka naujumo ir individualių savybių reikalavimus.“

13. Reglamento Nr. 6/2002 6 straipsnyje „Individualios savybės“ nustatyta:

„1. Dizainas laikomas turinčiu individualių savybių, jeigu jo bendras išpūdis informuotam vartotojui skiriasi nuo bendro išpūdžio, kurį tokiam vartotojui padaro bet koks kitas dizainas, kuris tapo prieinamas visuomenei:

a) iki tos datos, kai dizainas, kurį siekiama apsaugoti, tapo pirmą kartą prieinamas visuomenei, jei tai yra neregistruotasis Bendrijos dizainas;

<...>“

14. Šio reglamento 11 straipsnyje „Neregistruotojo Bendrijos dizaino įsigaliojimas ir jo apsaugos galiojimo terminas“ nurodyta:

„1. Šio reglamento 1 skirsnio reikalavimus atitinkantis dizainas saugomas kaip Bendrijos dizainas trejus metus nuo tos datos, kai tas dizainas pirmą kartą tapo prieinamas [Sąjungos] visuomenei.

2. Taikant šio straipsnio 1 dalies nuostatas, dizainas laikomas tapęs prieinamu [Sąjungos] visuomenei, jeigu jis buvo paskelbtas, eksponuotas, naudotas versle arba kaip kitaip atskleistas, kad apie tai įprastu būdu būtų sužinoję [Sąjungoje] veikiantys atitinkamos srities specialistai. Tačiau dizainas nelaikomas tapęs prieinamu visuomenei vien dėl to, kad jis buvo atskleistas trečiajam asmeniui žodžiu išreikštomis arba neišreikštomis konfidencialumo sąlygomis.“

15. Minėto reglamento 19 straipsnyje „Bendrijos dizaino suteikiamos teisės“ įtvirtinta:

„1. Registruotasis Bendrijos dizainas suteikia jo savininkui išimtinę teisę jį naudoti ir neleisti be jo leidimo jį naudoti trečiajai šaliai. Naudojimu laikomas gaminio, kuriame tas dizainas pritaikytas arba panaudotas, gaminimas, siūlymas, pateikimas į rinką, importavimas, eksportavimas ar naudojimas arba tokio gaminio kaupimas šiems tikslams.

2. Neregistruotasis Bendrijos dizainas suteikia jo savininkui teisę neleisti atlikti šio straipsnio 1 dalyje minėtų veiksmų tik tuo atveju, kai naudojimas yra užginčytas, nes saugomas dizainas buvo nukopijuotas.

Užginčytas naudojimas nelaikomas saugomo dizaino kopijavimo padariniu, jeigu dizainą dizaineris sukūrė savarankiškai ir jeigu galima pagrįstai manyti, kad tas dizaineris nebuvo susipažinęs su dizainu, kurį savininkas padarė prieinamu visuomenei.

<...>“

III. Pagrindinė byla, prejudiciniai klausimai ir procesas Teisingumo Teisme

16. *Ferrari* yra Italijoje įsisteigusi lenktyninių ir sportinių automobilių gamintoja. Jos dabartinis garsiausias modelis yra FXX K, kurio pagaminta labai mažai ir kuris skirtas tik važiuoti lenktynių trasose; jis negali dalyvauti viešajame eisme.

17. „Ferrari FXX K“ pirmą kartą pristatytas visuomenei 2014 m. gruodžio 2 d. pranešimu spaudai. Jame buvo pateiktos šios dvi nuotraukos, kuriose automobilis matyti atitinkamai iš šono ir iš priekio:

18. „Ferrari FXX K“ pagaminta ribotai, yra du modelių variantai, kurie vienas nuo kito skiriasi tik priekinėje dalyje ant variklio gaubto esančios „V“ spalva. Viena variante, kaip matyti iš pirmą pateiktų nuotraukų, ši „V“ yra juoda, išskyrus jos smaigalį, kuris yra tokios pačios spalvos, kaip ir automobilio spalva. Antrajame variante ši „V“ visa yra juodos spalvos.

19. *Mansory Design*, kuriai vadovauja WH, yra prabangių automobilių puošybos (anglų k. *tuning*) įmonė. *Mansory Design* ir WH įsikūrę Vokietijoje. Nuo 2016 m. ši įmonė gamina ir parduoda automobilio puošybos rinkinius (anglų k. *tuning kits*), skirtus pakeisti „Ferrari 488 GTB“ (nuo 2015 m. gaminamo viešajam eismui skirto modelio, kurio gamyba nėra ribojama) išvaizdą, kad jis taptų panašus į „Ferrari FXX K“.

20. *Mansory Design* siūlo kelis „Ferrari 488 GTB“ išvaizdai pakeisti skirtus puošybos rinkinius: „Front kit“, „Rear kit“, „Side set“, „Roof cover“ ir „Rear wing“. Be to, ji siūlo dviejų skirtingų variantų „Front kit“ rinkinį, atspindintį du „Ferrari FXX K“ variantus; pirmajame variante ant variklio gaubto esanti „V“ yra juodos spalvos, išskyrus jos smaigalį, o antrajame variante ji visa yra juoda.

21. Jei „Ferrari 488 GTB“ visiškai pertvarkomas, pakeičiama didžioji dalis kėbulo apdailos. 2016 m. kovo mėn. tarptautinėje automobilių parodoje Ženevoje (Šveicarija) *Mansory Design* pristatė tokio pertvarkymo pavyzdį, pavadintą „Mansory Siracusa 4XX“.

22. *Ferrari* mano, kad pateikdama šiuos puošybos rinkinius rinkai *Mansory Design* pažeidė jos turimą teisę į neregistruotąjį Bendrijos dizainą.

23. *Ferrari* iš esmės teigia, kad rinkinių „Front kit“ pateikimas rinkai reiškia, kad pažeidžiama jos teisė į pirmąjį neregistruotąjį Bendrijos dizainą, susijusį su jos FXX K modelio dalies išvaizda; šią dalį sudaro išlenktas variklio gaubto „V“ formos elementas, šio elemento viduryje iškilusi, išilgai išdėstyta plaukmenų formos dalis („Strake“), į buferį integruotas dviejų sluoksnių priekinis aptakas ir viduryje esanti vertikali jungtis, jungianti priekinį aptaką su variklio gaubtu. Ši dalis suvokiama kaip vientisas elementas, lemiantis individualias šio automobilio išvaizdos ypatybes ir kartu asocijuojasi su lėktuvu ar „Formulė 1“ automobiliu. *Ferrari* teigimu, šis neregistruotasis Bendrijos dizainas buvo sukurtas tuo metu, kai buvo paskelbtas 2014 m. gruodžio 2 d. pranešimas spaudai.

24. Subsidiariai *Ferrari* tvirtina, kad turi teisę į antrąjį neregistruotąjį Bendrijos dizainą, susijusį su dviejų sluoksnių priekiniu aptaku – sukurtą paskelbus pranešimą spaudai, bet ne vėliau kaip 2015 m. balandžio 3 d. paskelbus filmą, pavadintą „Ferrari FXX K – The Making Of“, – kurią *Mansory Design* taip pat pažeidė, pateikdama rinkai rinkinius „Front kit“.

25. Be to, grįsdama savo ieškinį *Ferrari* nurodo trečiąjį neregistruotąjį Bendrijos dizainą, susijusį su dar viena 2014 m. gruodžio 2 d. pranešime spaudai publikuota transporto priemonės nuotrauka iš šono ir šiek tiek iš priekio; šis dizainas taikomas nuotraukoje matomai bendrai „Ferrari FXX K“ išvaizdai.

26. *Ferrari* taip pat reiškia reikalavimus pagal konkurencijos teisę, susijusius su apsauga nuo kopijavimo, dėl rinkinių, parduodamų Vokietijos Federacinės Respublikos teritorijoje.

27. Pirmosios instancijos teisme *Ferrari* reikalavo visoje Europos Sąjungoje nutraukti ginčijamų papildomų dalių gamybą, siūlymą, pateikimą rinkai, importą, eksportą, naudojimą arba disponavimą jomis, taip pat pateikė papildomus reikalavimus (finansinė atskaitomybė, prekių grąžinimas ir sunaikinimas, žalos atlyginimas). *Landgericht* (apygardos teismas, Vokietija) šį ieškinį atmetė.

28. Apeliacinėje instancijoje *Ferrari* konstatavo, kad jos reikalavimas nutraukti veiksmus, taip pat reikalavimai, susiję su prekių grąžinimu ir sunaikinimu, kiek jie buvo pagrįsti teisėmis į nurodytą Bendrijos dizainą, nebeteko dalyko, nes 2017 m. gruodžio 3 d. baigėsi aptariamų teisių galiojimas³. Tačiau *Ferrari* ir toliau reikalavo, be kita ko, kad būtų atlyginta jai padaryta žala.

29. Apeliacinis teismas atmetė *Ferrari* skundą. Jis pirmiausia nusprendė, kad šios bendrovės pateikti reikalavimai dėl tariamo dizaino yra nepagrįsti. Apeliacinio teismo teigimu, pirmasis ginčijamas Bendrijos dizainas, susijęs su „Ferrari FXX K“ dalimi, aprašyta šios išvados 23 punkte, nebuvo sukurtas, nes *Ferrari* nepateikė minimalius reikalavimus atitinkančių argumentų dėl „tam tikro formos savarankiškumo“ ir „vientisumo“. Ši bendrovė paprasčiausiai nurodė automobilio dalį, kurią savavališkai atskyrė. Antrasis *Ferrari* ginčijamas Bendrijos dizainas, susijęs su dviejų sluoksnių priekinio aptako išvaizda, taip pat nebuvo sukurtas, nes jis taip pat neatitinka „formos vientisumo“ sąlygos. Trečiasis dizainas, susijęs su bendra „Ferrari FXX K“ išvaizda, gali būti laikomas sukurtu, tačiau *Mansory Design* teisės į šį dizainą nepažeidė.

30. *Ferrari* pateikė kasacinį skundą *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas), tas teismas pripažino šį skundą priimtiniu. Jo nuomone, kasacinio skundo baigtis, kiek tai susiję su tariamų teisių į neregistruotąjį Bendrijos dizainą, kurį prašo apsaugoti *Ferrari*, pažeidimu grindžiamais reikalavimais, priklauso nuo Reglamento Nr. 6/2002 išaiškinimo.

31. Konkrečiau kalbant, reikia nustatyti, kokiomis sąlygomis gaminio sudėtinės dalies išvaizdai pagal šį reglamentą gali būti taikoma neregistruotojo Bendrijos dizaino apsauga.

32. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, *viena vertus*, kyla klausimas, ar gaminio bendro vaizdo atskleidimas visuomenei, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 2 dalį, reiškia ir šio gaminio dalių dizaino atskleidimą.

33. Darant prielaidą, kad taip ir yra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, *kita vertus*, kyla klausimas, ar tam, kad gaminio dalis galėtų reikšti atskirą dizainą, atsiejamą nuo viso šio gaminio dizaino, ji, kaip nusprendė apeliacinis teismas, turi pasižymėti „tam tikru formos savarankiškumu“ ir „vientisumu“, leidžiančiais konstatuoti, kad šios dalies išvaizda ne visiškai susilieja su minėto gaminio išvaizda, o priešingai, sukuria bendrą savarankišką išpūdį visumos formos atžvilgiu.

34. Šiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar atskleidus gaminio bendrą nuotrauką pagal Reglamento (EB) Nr. 6/2002 11 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies pirmą sakinį galima daryti prielaidą, kad buvo sukurtas neregistruotasis atskirų gaminio dalių Bendrijos dizainas?

2. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas:

³ Šiuo klausimu žr. Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 1 dalį, cituojamą šios išvados 14 punkte.

Kokią teisinį kriterijų reikia taikyti atliekant individualių savybių tikrinimą pagal Reglamento (EB) Nr. 6/2002 4 straipsnio 2 dalies b punktą, 6 straipsnio 1 dalį, kai nustatomas sudedamosios dalies, kuri (pvz., transporto priemonės kėbulo dalis) įtraukiama į sudėtinį gaminį, bendras išpūdis? Ar galima pirmiausia atkreipti dėmesį į tai, ar sudedamosios dalies vaizdas, matomas informuoto vartotojo, visiškai neišnyks sudėtinio gaminio vaizde, o pasižymės tam tikra savarankiška ir vientisa forma, kuri leistų nustatyti nuo bendros formos nepriklausantį bendrą estetinį išpūdį?“

35. 2020 m. sausio 30 d. prašymas priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo kanceliarijoje buvo užregistruotas 2020 m. kovo 4 d. *Ferrari, Mansory Design*, Čekijos, Italijos ir Lenkijos vyriausybės ir Europos Komisija pateikė rašytines pastabas. Šios šalys ir suinteresuotieji asmenys taip pat raštu atsakė į Teisingumo Teismo 2021 m. sausio 15 d. pateiktus klausimus.

IV. Analizė

36. Reglamento Nr. 6/2002 1 straipsnyje nurodytos dvi dizaino rūšys: „registruotasis Bendrijos dizainas“ ir „neregistruotasis Bendrijos dizainas“. Apsaugos suteikimo materialinės sąlygos abiem atvejais yra tokios pačios. Konkrečiai kalbant, pagal šio reglamento 4 straipsnio 1 dalį aptariamas dizainas turi būti „naujas“ ir turėti „individualių savybių“. Tačiau formalios sąlygos, taikomos kiekvienos rūšies dizainui, skiriasi. Siekiant įgyti teisę į „registruotąjį Bendrijos dizainą“ iš esmės reikia pateikti įregistruoti. O dizainas gali būti saugomas kaip „neregistruotasis Bendrijos dizainas“, jeigu jis buvo tapęs prieinamas visuomenei minėto reglamento 11 straipsnio 2 dalyje nurodytomis sąlygomis⁴.

37. Nagrinėjamu atveju ieškinyje dėl pažeidimo, pareikšto *Mansory Design* ir WH, *Ferrari* remiasi įvairiais *neregistruotaisiais* Bendrijos dizainais. Kaip minėta šios išvados įžangoje, šios bylos ypatumas tas, kad kasatorė pagrindinėje byloje pirmiausia prašo pripažinti⁵, jos teisę į tokį Bendrijos dizainą, susijusį su „Ferrari FXX K“ dalies – kurią sudaro keli kėbulo elementai, t. y. primenu, variklio gaubto „V“ formos elementas, šio elemento viduryje iškilusi, išilgai išdėstyta plaukmens formos dalis („Strake“), į buferį integruotas dviejų sluoksnių priekinis aptakas ir viduryje esanti vertikali jungtis, jungianti priekinį aptaką su variklio gaubtu – *išvaizda*⁶. Taigi, ši bendrovė teigia, kad turi teises į vadinamąjį *partial design* (dalies dizainas).

38. Kaip pažymi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, neabejotina, kad taikant Reglamentą Nr. 6/2002 vien gaminio dalies išvaizda savaime gali būti neregistruotojo Bendrijos dizaino dalykas.

39. Iš tikrųjų „dizainas“, kurį galima vadinti dizainu, Reglamento Nr. 6/2002 3 straipsnio a punkte apibrėžtas kaip „viso gaminio *ar jo dalies* vaizdas, susidarantis dėl paties gaminio ir (arba) jo ornamentikos, specifinių linijų, kontūrų, spalvų, formos, tekstūros ir (arba) medžiagų savybių“ (išskirta mano).

40. Vadinasi, *viena vertus*, kaip nurodyta šios išvados 36 punkte, tam, kad gaminio dalis galėtų būti apsaugota kaip neregistruotasis Bendrijos dizainas, ji turi būti atskleista visuomenei pagal Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 2 dalį.

⁴ Žr. Reglamento Nr. 6/2002 1 straipsnio 2 dalies a ir b punktus.

⁵ Šioje išvadoje atlikdamas analizę remsiuosi faktine prielaida, susijusia su dizainu, kurį *Ferrari*, grįždama savo reikalavimus, nurodo pirmiausia, neminėdamas, nebent tai bus būtina, dizainų, kuriuos ji nurodo subsidiariai ir dar papildomai.

⁶ Žr. šios išvados 23 punktą.

41. Vis dėlto pagrindinėje byloje *Ferrari* atskleidė tik bendrus „Ferrari FXX K“ vaizdus⁷. Taigi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo pirmuoju klausimu siekia sužinoti, ar tam, kad būtų įvykdyta atskleidimo sąlyga, nurodyta minėtame 11 straipsnyje, ši bendrovė turėjo *atskirai atskleisti* kėbulo dalies, kurią prašo apsaugoti, dizainą. Šios išvados A skirsnyje paaiškinsiu, kodėl, mano manymu, ji neturėjo to daryti.

42. *Kita vertus*, savo antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar tam, kad gaminio dalies išvaizda galėtų būti Bendrijos dizaino dalykas, jai turi būti būdingas „tam tikras savarankiškumas“ ir „tam tikras vientisumas“ gaminio visumos išvaizdos atžvilgiu. Nacionalinis teismas iš esmės klausia, ar turėtų būti kaip nors apribota dizainerio galimybė skirstyti savo gaminio išvaizdą į atskiras dalis, kurių kiekvienai būtų taikoma savarankiška apsauga. Šį keblų klausimą nagrinėsiu B skirsnyje.

43. Vis dėlto prieš tai norėčiau patikslinti paskutinį aspektą. Savo pirmajame klausime ir nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamojoje dalyje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi sąvoka „gaminio dalis“, vartojama Reglamento Nr. 6/2002 3 straipsnio a punkte, bet jis taip pat konstatuoja, kad pagrindinėje byloje aptariamai „Ferrari FXX K“ kėbulo elementai yra „sudėtinio gaminio sudedamosios dalys“, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 3 straipsnio c punktą ir 4 straipsnio 2 dalį.

44. Primintina, jog Teisingumo Teismas Sprendime *Acacia ir D'Amato*⁸ patikslino, kad, Reglamente Nr. 6/2002 nesant sąvokos „sudėtinio gaminio sudedamosios dalys“ apibrėžties, manytina, kad šia sąvoka nurodomos įvairios sudedamosios dalys, kurios sukurtos tam, kad iš jų pramoniniu būdu arba rankomis būtų surinktas sudėtinis gaminy, kurias galima pakeisti tą gaminį išardant ir vėl surenkant ir be kurių šio sudėtinio gaminio nebūtų galima įprastai naudoti.

45. Taigi, Teisingumo Teismas nusprendė, kad automobilio ratlankis laikytinas „sudėtinio gaminio sudedamąja dalimi“, kaip sudėtinio gaminio, t. y. automobilio, sudedamoji dalis, be kurios šio gaminio nebūtų galima įprastai naudoti⁹.

46. Mano manymu, kėbulo elementai taip pat turi būti laikomi „sudėtinio gaminio sudedamosiomis dalimis“, jeigu juos galima pakeisti ir jie būtini tam, kad atitinkamą automobilį būtų galima įprastai naudoti.

47. Vis dėlto *Ferrari* ginčijo šį kvalifikavimą kaip „dalių“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 3 straipsnio c punktą ir 4 straipsnio 2 punktą, teigdama, kad kėbulo elementai, susiję su pagrindinėje byloje aptariamais dizainais, neatitinka šių kriterijų.

48. Teisingumo Teismas, žinoma, neturi spręsti dėl šio klausimo, susijusio su faktinių aplinkybių vertinimu. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prireikus turėtų tai patikrinti.

49. Vis dėlto dėl šios aplinkybės Teisingumo Teismui pateikus klausimą bylos šalys ir įstojusios į bylą šalys sutiko su tuo, kad atsakymas į minėtą klausimą neturi lemiamos reikšmės siekiant atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus.

⁷ Žr. šios išvados 17 punktą.

⁸ 2017 m. gruodžio 20 d. sprendimas (C-397/16 ir C-435/16, EU:C:2017:992, 65 punktas).

⁹ Žr. 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimą *Acacia ir D'Amato* (C-397/16 ir C-435/16, EU:C:2017:992, 66 punktas).

50. Kaip iš esmės pažymi *Ferrari* ir Lenkijos vyriausybė, „dizainą“ pagal Reglamento Nr. 6/2002 3 straipsnio a punktą gali sudaryti ir gaminio, ir jo dalies, įskaitant sudėtinio gaminio dalį ir net šios dalies dalį, išvaizda.

51. Kiek tai susiję su šioje byloje pateiktais klausimais, mano manymu, svarbu tai, kad *Ferrari* remiasi „gaminio dalies“ išvaizda kaip neregistruotuoju Bendrijos dizainu. Tai, ar šis gaminy yra „sudėtinis“ ir ar aptariamą dalį sudaro (arba jos nesudaro) elementai, atitinkantys tokio gaminio „dalių“ apibrėžtį, priešingai, neturi lemiamos reikšmės siekiant atsakyti į šiuos klausimus. Taigi, toliau šioje išvadoje iš esmės vartosiu sąvokas „gaminy“ ir „gaminio dalis“.

A. Dėl gaminio dalių dizaino atskleidimo visuomenei, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 2 dalį (pirmasis klausimas)

52. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad viso gaminio dizaino, kaip antai automobilio išvaizdos, atskleidimas visuomenei gali lemti tai, kad visuomenei atskleidžiamas ir šio gaminio dalies dizainas, kaip antai tam tikrų šio automobilio kėbulo elementų išvaizda, ir, jei taip, kokiomis sąlygomis.

53. Pagrindinėje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatavo, kad paskelbdama du savo FXX K modelio vaizdus *Ferrari* atskleidė visuomenei, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 2 dalį, viso šio automobilio dizainą. Taigi, šioje nuostatoje nurodytos sąlygos dėl šio dizaino yra įvykdytos¹⁰.

54. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas laikosi nuomonės, kad šis paskelbimas gali lemti tik apsaugą, susijusią su viso FXX K modelio dizainu. Toks paskelbimas nereiškia, kad buvo atskleistas šių automobilių sudarančių dalių dizainas. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, kuriai pritaria *Mansory Design*, Lenkijos vyriausybė ir Komisija, tam, kad tokia gaminio dalis pati galėtų būti saugoma kaip neregistruotasis Bendrijos dizainas, ji turėtų būti *atskleista atskirai*. Toks Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 2 dalies aiškinimas užtikrina teisinį saugumą, leidžiant visuomenei, pirmiausia – ekonominės veiklos vykdytojams, lengvai ir be abejonių, remiantis teisių turėtojo paskelbtais vaizdais, nustatyti apsaugos, kurios šis reikalauja, dalyką.

55. Taigi, *Ferrari* praktiškai turėjo, be viso FXX K modelio nuotraukų, paskelbti ir vieną ar kelis vaizdus, skirtus būtent tai šio automobilio daliai, kurią ji reikalauja apsaugoti kaip neregistruotąjį Bendrijos dizainą, arba nuotraukose, kuriose matyti bendras automobilio vaizdas, panaudoti tam tikrus ženklus, leidžiančius lengvai nustatyti atitinkamą dizainą, kaip antai spalvas, kontrastą, rodykles ar linijas, išskiriančius aptariamus elementus.

56. Nepritariu šiai nuomonei. Kaip *Ferrari* ir Čekijos bei Italijos vyriausybės, manau, kad viso gaminio dizaino atskleidimas visuomenei, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 2 dalį, gali lemti ir šio gaminio dalies dizaino atskleidimą. Kitaip tariant, atskiras atskleidimas nėra bet kuriomis aplinkybėmis būtinas tam, kad tokios dalies dizainas galėtų būti apsaugotas kaip neregistruotasis Bendrijos dizainas.

57. Šiuo klausimu, *pirma*, pažymėtina, kad Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnyje nenustatyta jokios konkrečios taisyklės dėl gaminio dalies dizaino atskleidimo.

¹⁰ Pirmiausia laikytina, jog neginčijama, kad atitinkamos srities specialistai pagrįstai galėjo žinoti apie aptariamų nuotraukų paskelbimą.

58. Tiksliau sakant, šio reglamento 11 straipsnio 2 dalyje apibrėžiamas vienintelis kriterijus siekiant nustatyti, ar dizainas buvo atskleistas visuomenei, taikytinas bet kuriam dizainui (ar jis būtų pritaikytas arba panaudotas gaminiuose arba jų dalyse), t. y. ar jis buvo „paskelbtas, eksponuotas, naudotas versle arba kaip kitaip atskleistas, kad apie tai įprastu būdu būtų sužinoję Bendrijoje veikiantys atitinkamos srities specialistai“.

59. Kaip teisingai pažymėjo *Ferrari* ir Čekijos bei Italijos vyriausybės, pagal šią nuostatą nereikalaujama, kad gaminio dalių dizainas būtų atskleistas atskirai. Iš šios nuostatos formuluotės nematyti, kad atmetama galimybė, jog to paties vaizdo paskelbimas gali lemti ir viso gaminio dizaino, ir gaminį sudarančių dalių dizaino atskleidimą. Jei Sąjungos teisės aktų leidėjas būtų norėjęs nustatyti tokią sąlygą, jis būtų galėjęs ją suformuluoti.

60. *Antra*, iš minėto 11 straipsnio 2 dalies matyti, kad dizainas yra „atskleistas“, jei tampa prieinamas visuomenei, kai apie tai versle įprastu būdu pagrįstai gali „sužino[ti] <...> atitinkamos srities specialistai“¹¹, veikiantys Sąjungoje, atitinkamame sektoriuje. Taigi, iš esmės reikia išsiaiškinti, ar šie atitinkamos srities specialistai pagrįstai galėjo sužinoti apie aptariamą dizainą¹².

61. Laikausi nuomonės, kad tam tikromis aplinkybėmis atitinkamos srities specialistai pagrįstai gali sužinoti apie gaminio dalies išvaizdą, jei visuomenei atskleista viso gaminio išvaizda, kaip teigia *Ferrari*.

62. Tai puikiai iliustruoja pagrindinės bylos aplinkybės. Primenu, kad atskleidimo veiksmas, kurį nurodo *Ferrari*, – tai dviejų FXX K modelio nuotraukų, įskaitant vaizdą iš priekio, paskelbimas¹³. Pastarojoje nuotraukoje matyti, be kita ko, šio automobilio variklio gaubto ir aptako išvaizda.

63. Taigi, su sąlyga, kad faktines aplinkybes pagal kompetenciją turi įvertinti nacionalinis teismas, manau, kad paskelbus aptariamą nuotrauką¹⁴ atitinkamos srities specialistai pagrįstai galėjo sužinoti apie dalies dizainą, kurį prašo apsaugoti *Ferrari*, įskaitant „V“ formos elementą, esantį ant „Ferrari FXX K“ variklio gaubto vidurinės dalies. Taip pat šio automobilio vaizdo iš šono atskleidimas galėjo leisti pamatyti, pavyzdžiui, šio automobilio ratlankių dizainą.

64. Žinoma, kaip pažymėjo Čekijos vyriausybė, tam, kad viso gaminio dizaino atskleidimas visuomenei lemtų šio gaminio dalies dizaino atskleidimą, reikia, kad atskleidimo veiksmo momentu ši dalis būtų *aiškiai identifikuojama*¹⁵. Antraip atitinkamos srities specialistai negali tuo metu pagrįstai apie ją sužinoti, kaip reikalaujama pagal Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 2 dalį.

¹¹ Dėl sąvokos „atitinkamos srities specialistai“ žr. 2014 m. vasario 13 d. Sprendimą *H. Gautzsch Großhandel* (C-479/12, EU:C:2014:75, 27–30 punktai).

¹² Nors Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 2 dalyje kalbama apie tai, ar apie *atskleidimo veiksmą* (paskelbimą, eksponavimą ir t. t.) pagrįstai galėjo žinoti atitinkamos srities specialistai, mano manymu, šį kriterijų reikėtų suprasti plačiau, kaip taikytiną siekiant nustatyti, ar šie specialistai pagrįstai galėjo žinoti apie aptariamą *dizainą*. Šiuo klausimu žr. 2014 m. vasario 13 d. Sprendimą *H. Gautzsch Großhandel* (C-479/12, EU:C:2014:75, 25 ir 29 punktai).

¹³ Žr. šios išvados 17 punktą.

¹⁴ Šiuo klausimu primintina, jog neginčijama, kad atitinkamos srities specialistai pagrįstai galėjo žinoti apie šį publikavimą (žr. šios išvados 10 išnašą).

¹⁵ Dėl analogiško aiškinimo žr. Ruhl, O. ir Tolkmitt, J. *Gemeinschafts-geschmacksmuster – Taschenkommentar – 3. Auflage*, Wolters Kluwer, Alfenas prie Reino, 2019, p. 423.

65. Kitaip tariant, jei, kaip nagrinėjamu atveju, atskleidimo veiksmas yra gaminio nuotraukos paskelbimas, nurodytos dalies dizaino savybės – kaip antai jos linijos, kontūrai, spalvos ir t. t.¹⁶ – turi būti *aiškiai matomos* šioje nuotraukoje.

66. Taigi, akivaizdu, kad, pavyzdžiui, *Ferrari FXX K* galinės dalies vaizdo paskelbimas negalėtų lemti „V“ formos elemento, esančio ant šio automobilio variklio gaubto, dizaino atskleidimo. Taip pat reikia manyti, kad dizainas neatskleidžiamas, jeigu iš paskelbto vaizdo atitinkamos srities specialistai negali aiškiai nustatyti aptariamų dalies išvaizdos, pirmiausia dėl to, kad vaizdas pernelyg mažas, blogos kokybės arba jį iš dalies dengia kitas elementas.

67. Iš esmės čia nėra nieko originalaus, nes ši aiškumo sąlyga, mano manymu, taikytina *bet kurio* dizaino atskleidimui, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 2 dalį, ar tai būtų nesudėtinis, ar sudėtinis gaminy, ar gaminio dalis. Bet kuriuo atveju laikoma, kad atitinkamas dizainas yra atskleistas visuomenei tik tada, jeigu apie jį versle įprastu būdu pagrįstai galėjo sužinoti tam tikro sektoriaus atitinkamos srities specialistai¹⁷. Mano manymu, ši sąlyga būtinai reiškia, kad atskleidimo veiksmu šis dizainas turi būti atskleistas pakankamai *aiškiai*.

68. Trečia, iš Reglamento Nr. 6/2002 16 ir 25 konstatuojamųjų dalių matyti, kad nustatydamas bendrą apibrėžtį, kas laikoma neregistruotuoju Bendrijos dizainu, Sąjungos teisės aktų leidėjas, skatindamas naujoves¹⁸, siekė apsaugoti dizainą, pritaikytą ar panaudotą trumpai rinkoje esančiuose gaminiuose¹⁹, kurių dizaineriai pageidauja gauti greitą ir veiksmingą apsaugą, neapsunkintą registracijos formalumų.

69. Vadinasi, pagal šio reglamento 1 straipsnio 2 dalies a punktą, jeigu įvykdytos apsaugos suteikimo materialinės sąlygos, dizainas yra automatiškai apsaugomas kaip neregistruotasis Bendrijos dizainas nuo tada, kai jis atskleidžiamas visuomenei, minėto reglamento 11 straipsnio 2 dalyje nustatytais sąlygomis, be kitų formalumų.

70. Taigi, kaip teisingai teigia *Ferrari* ir Čekijos bei Italijos vyriausybės, reikalaujant, kad dizaineriai atskirai atskleistų kiekvieną savo gaminio dalį, siekdami naudotis specifine šių dalių dizaino apsauga, būtų prieštaraujama paprastumo ir greitumo tikslui, kuriuo, kaip ką tik priminiau, grindžiamas neregistruotojo Bendrijos dizaino nustatymas²⁰. Tai reikštų formalizmą, kurio šia sistema kaip tik siekiama išvengti.

71. Mano siūlomą aiškinimą, *ketvirta*, patvirtina sisteminio pobūdžio argumentas.

¹⁶ Primenu, kad pagal Reglamento Nr. 6/2002 3 straipsnio a punktą dizainas – tai „viso gaminio ar jo dalies vaizdas, susidarantis dėl paties gaminio ir (arba) jo ornamentikos, specifinių linijų, kontūrų, spalvų, formos, tekstūros ir (arba) medžiaginių savybių“.

¹⁷ Žr. šios išvados 12 išnašą.

¹⁸ Nustatydamas bendrą sistemą, susijusią su Bendrijos dizainu, Sąjungos teisės aktų leidėjas apskritai siekė suteikti veiksmingą ir vienodą pramoninio dizaino apsaugą visų valstybių narių teritorijose, padedant pavieniams dizaineriams prisidėti prie bendrojo šios srities Sąjungos meistriskumo, taip pat skatinant naujoviškumą ir naujų gaminių plėtrą bei investicijas į jų gamybą. Žr. Reglamento Nr. 6/2002 1, 5, 7 ir 29 konstatuojamąsias dalis; taip pat 2017 m. rugsėjo 27 d. Sprendimą *Nintendo* (C-24/16 ir C-25/16, EU:C:2017:724, 73 punktas) ir 2018 m. kovo 8 d. Sprendimą *DOCERAM* (C-395/16, EU:C:2018:172, 28 punktas).

¹⁹ Priešingai, nei teigia Lenkijos vyriausybė, dėl to, kad neregistruotasis Bendrijos dizainas buvo nustatytas atsižvelgiant į trumpai rinkoje esančius gaminius – paprastai tokius, kurių išvaizda greitai keičiasi dėl mados, kaip antai drabužius – neatmestina galimybė, kad automobilio, kaip antai *Ferrari FXX K*, dalies, kuri *a priori* nepriskirtina prie šios gaminių kategorijos, išvaizda gali būti apsaugota šiuo pagrindu. Šiuo aspektu pakanka pažymėti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas Reglamente Nr. 6/2002 nenumatė apribojimų, susijusių su gaminių, kurių išvaizda gali būti apsaugota kaip neregistruotasis Bendrijos dizainas, rūšimis.

²⁰ Šiuo klausimu žr. 2014 m. birželio 19 d. Sprendimą *Karen Millen Fashions* (C-345/13, EU:C:2014:2013, 42 punktas).

72. Šiuo aspektu pažymėtina, kad dizaino atskleidimas pagal Reglamentą Nr. 6/2002 lemia dvi teises pasekmes. *Viena vertus*, kaip minėta, šis atskleidimas gali lemti dizaino kaip neregistruotojo Bendrijos dizaino apsaugą. *Kita vertus*, nagrinėjant materialines apsaugos kaip Bendrijos dizainui (registruotajam arba neregistruotajam) suteikimo sąlygas, ankstesnis identiško arba sukeliančio tokį pat bendrą išpūdį, kaip ir dizainas, kurį prašoma apsaugoti, dizaino atskleidimas lemia tai, kad „panaikinamas“ prašomo apsaugoti dizaino naujumas (šio reglamento 5 straipsnis) ir (arba) jo individualios savybės (šio reglamento 6 straipsnis), taigi, ir nauda, kurią teikia minėta apsauga. Nagrinėjant šias sąlygas atskleidimą reiškiančių faktinių aplinkybių, nurodytų to paties reglamento 7 straipsnio 1 dalyje, apibūrinantis analogiška pateikiamai jo 11 straipsnio 2 dalyje²¹. Šiose dviejose nuostatose pirmiausia nurodytas toks pat kriterijus, susijęs su tuo, kad apie dizainą sužino atitinkamos srities specialistai²². Todėl, nesant elementų, kurie reikštų kitokią Sąjungos teisės aktų leidėjo valią, atskleidimo sąlyga turi būti vertinama taip pat tiek pagal vieną, tiek pagal kitą nuostatą.

73. Taigi, kaip teigia *Ferrari*, jei Teisingumo Teismas šioje byloje nuspręstų, jog tai, kad dizaineris paskelbia nuotrauką, kurioje matyti visas gaminys, nereiškia šio gaminio dalies dizaino atskleidimo, nors atitinkamos srities specialistai pagrįstai galėjo pamatyti šią nuotrauką ir dizainas joje yra aiškiai identifikuojamas, pasekmė būtų ta, kad trečiasis asmuo vėliau galėtų pats prašyti, kad šis dizainas būtų apsaugotas kaip Bendrijos dizainas. Iš tikrųjų pagal šį aiškinimą pirminis paskelbimas nebūtų laikomas ankstesniu atskleidimu, „panaikinančiu“ naujumą, kaip tai suprantama pagal tam trukdančią Reglamento Nr. 6/2002 7 straipsnio 1 dalį. Pagal tokį aiškinimą būtų skatinamas ne *naujoviškumas* dizaino srityje, kaip numatyta šio reglamento 7 konstatuojamojoje dalyje, o esamų dizainų *kopijavimas*²³.

74. Priešingai, *penkta*, manęs neįtikina prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo argumentas, kuriam pritaria *Mansory Design*, Lenkijos vyriausybė ir Komisija ir pagal kurį pirma pasiūlytas aiškinimas prieštarauja teisinio saugumo reikalavimams. Pagal šį argumentą, jau minėtą šios išvados 54 punkte, jei viso automobilio išvaizdos atskleidimas lemtų teisių į jo dalių, kaip antai buferio, žibintų ir t. t., neregistruotąjį Bendrijos dizainą atsiradimą, ekonominės veiklos vykdytojams būtų sunku nustatyti dizainerio prašomą apsaugoti dalyką. Toks netikrumas galėtų atgrasyti nuo naujoviškumo.

75. Siekdamas aiškumo norėčiau pažymėti, kad faktiniu požiūriu, žinoma, sutinku, jog atskiras gaminio dalies dizaino atskleidimas leidžia padidinti teisinį saugumą, ar būtų kalbama apie atitinkamo modelio naudotojus, ar jo dizainerį. Taigi, dizaineriai gali atskirai atskleisti gaminio dalies dizainą. Nagrinėjamu atveju *Ferrari* būtų galėjusi lengviau įrodyti, kad, remiantis Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 2 dalimi, atitinkamos srities specialistai pagrįstai galėjo sužinoti apie aptariamą dizainą²⁴.

²¹ Reglamento Nr. 6/2002 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta: „Taikant 5 ir 6 straipsnius, dizainas laikomas tapęs prieinamu visuomenei, jeigu jis buvo paskelbtas <...> arba eksponuotas, naudotas versle ar kitaip atskleistas, išskyrus tuos atvejus, kai šie įvykiai atitinkamai iki 5 straipsnio 1 dalies a punkte ir 6 straipsnio 1 dalies a punkte arba atitinkamai iki 5 straipsnio 1 dalies b punkte ir 6 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytos dienos negalėjo tapti [versle] įprastu būdu žinomi [Sąjungoje] veikiantiems atitinkamos srities specialistams. <...>“

²² Skirtumas tik tas, kad šis kriterijus pirmojoje nuostatoje suformuluotas neigiama forma, o antrojoje – teigiama.

²³ Praktiškai pagal tokį aiškinimą ekonominės veiklos vykdytojai būtų skatinami, pavyzdžiui, nuodugniai nagrinėti gaminių nuotraukas, pateikiamas specializuotuose žurnaluose, pasirinkti gaminio dalių dizainą ir prirėkus patys pateikti paraiškas įregistruoti šių dalių išvaizdą kaip Bendrijos dizainą.

²⁴ Kitaip tariant, atskiras gaminio dalies dizaino atskleidimas dizaineriui gali reikšti *praktinį* būdą užtikrinti, kad apie šį dizainą sužinotų atitinkamos srities specialistai.

76. Vis dėlto atsižvelgiant į trečiųjų asmenų teisinį saugumą nustačius dizaineriams tokį atskiro atkleidimo reikalavimą, mano manymu, būtų pažeista pusiausvyra, kurios siekė Sąjungos teisės aktų leidėjas, sukurdamas neregistruotojo Bendrijos dizaino sistemą, *savaime* reiškiančią šio saugumo lygio sumažėjimą, palyginti su tuo, kurį lemia registruotasis Bendrijos dizainas.

77. Šiuo klausimu pažymėtina, jog tai, kad, kaip minėta, neregistruotasis Bendrijos dizainas iš esmės nėra paraiškos įregistruoti dalykas, būtinai lemia tam tikrą teisinį nesaugumą tretiesiems asmenims. Šioje srityje ekonominės veiklos vykdytojai neturi viešojo registro, kaip registruotojo dizaino atveju, kuris jiems leistų aiškiai ir tiksliai sužinoti apie teises į vieną ar kitą dizainą²⁵. Taigi, nesant registracijos tikslų, prašomos apsaugos dalyką sunkiau nustatyti iš anksto²⁶. Dažnai tik nagrinėjant ieškinį dėl pažeidimo dizaineris patikslina, ar jis prašo apsaugoti viso aptariamo gaminio išvadą, ar tik jo dalies išvaizdą²⁷.

78. Atitinkamai apsaugos lygis, taigi, ir teisinis saugumas, kuriuo naudojasi dizaineris, taip pat sumažėja. *Viena vertus*, kaip teisingai pažymėjo *Ferrari*, teisių į neregistruotąjį Bendrijos dizainą turėtojai suteikiama apsauga yra ribota. Materialiniu požiūriu pagal Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnio 2 dalį jis yra apsaugotas *vien* nuo jo dizaino „kopijavimo“²⁸.

79. *Kita vertus*, neregistruotojo Bendrijos dizaino teikiama apsauga yra palyginti trumpa, nes apribota trejais metais, skaičiuojant nuo atitinkamo dizaino pirmojo atskleidimo visuomenei, pagal Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 1 dalį²⁹.

80. Be to, manau, kad nereikėtų sureikšminti rizikos teisinio saugumo ir naujoviškumo srityje, kurią lemia pirma pasiūlytas aiškinimas, kad viso gaminio dizaino atskleidimas *savaime* gali reikšti gaminio dalies dizaino atskleidimą.

81. Iš tikrųjų, *viena vertus*, kaip paaiškinau šios išvados 64–67 punktuose, sąlyga, kad apie dizainą turi sužinoti atitinkamos srities specialistai, reiškia, jog atskleidžiant viso gaminio dizainą gaminio dalis turi būti *aiškiai identifikuojama*, o tai sumažina teisinio nesaugumo riziką.

82. *Kita vertus*, kalbant apie naujoviškumą, be to, kas paaiškinta šios išvados 73 punkte, reikia turėti galvoje, kad, remiantis Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnio 2 dalies antra pastraipa, kai trečiasis asmuo be teisių turėtojo sutikimo naudoja neregistruotąjį Bendrijos dizainą, tai

²⁵ Žr. 2018 m. liepos 5 d. Sprendimą *Mast-Jägermeister / EUIPO* (C-217/17 P, EU:C:2018:534, 52–54 punktai). Tikslus apsaugos, kurią suteikia registruotasis dizainas, dalykas turi būti nustatytas būtent registravimo momentu. Taigi, net jei šis klausimas nėra reikšmingas priimant sprendimą pagrindinėje byloje, mano manymu, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 6/2002 35 ir 36 straipsnius, susijusius su dizaino (ši žodį vartojant vienaskaitos forma) registravimu atmetina, kad paraiška įregistruoti viso gaminio dizainą galėtų netiesiogiai būti taikoma ir šio gaminio dalies dizainui, kaip pabrėžė ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Be to, šio reglamento 37 straipsniu aiškiai reglamentuojamas sudėtinės paraiškos atvejis.

²⁶ Žr. 2014 m. birželio 19 d. Sprendimą *Karen Millen Fashions* (C-345/13, EU:C:2014:2013, 43 punktas).

²⁷ Prireikus ieškovas byloje dėl pažeidimo nuotraukoje, kurią jis pateikia grįsdamas savo reikalavimą, šiuo tikslu gali pažymėti prašomą apsaugoti dizainą, naudodamas spalvas, kontrastą, rodykles arba linijas, kuriomis apibrėžiamas aptariamas dizainas. Tai leidžia teismui ir atsakovui lengvai suprasti, koks būtent yra prašomos apsaugos dalykas. Šiuo klausimu Reglamento Nr. 6/2002 85 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad nagrinėjant ieškinį dėl pažeidimo ieškovas, siekdamas pasinaudoti tariamo neregistruotojo dizaino galiojimo prezumpcija, turi nurodyti, kuo pasireiškia šio dizaino individualios savybės. Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad ši sąlyga kyla būtent „dėl poreikio, kalbant apie [šių dizaino] kategoriją, nustatyti <...> tikslų [prašomos] apsaugos objektą“ (2014 m. birželio 19 d. Sprendimas *Karen Millen Fashions* (C-345/13, EU:C:2014:2013, 43 punktas)).

²⁸ Siekiant palyginti, pažymėtina, kad registruotasis Bendrijos dizainas suteikia apsaugą nuo bet kurio „naudojimo“; ši sąvoka apibrėžta Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnio 1 dalyje. Šiuo aspektu iš šio reglamento 21 konstatuojamosios dalies matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas taip siekė suteikti didesnę teisinį saugumą šios rūšies dizainui, palyginti su neregistruotu Bendrijos dizainu.

²⁹ O registruotojo Bendrijos dizaino teikiama apsauga pagal Reglamento Nr. 6/2002 12 straipsnį gali trukti iki 25 metų, skaičiuojant nuo paraiškos pateikimo dienos.

nelaikoma aptariamo dizaino „kopijavimo“ padariniu, „jeigu dizainą dizaineris sukūrė savarankiškai ir jeigu galima pagrįstai manyti, kad tas dizaineris nebuvo susipažinęs su [šiuo] dizainu“.

83. Taigi, dizaineriai gali toliau kurti naujoves, nebijodami netyčia pažeisti teisę į neregistruotąjį Bendrijos dizainą. Net darant prielaidą, kad jie kuria dizainą, kurio sukliamas bendras išpūdis toks pats, kaip anksčiau atskleisto saugomo dizaino³⁰, jie gali įrodyti savo sąžiningumą³¹, taigi, ir išvengti atsakomybės.

84. *Galiausiai* šioje išvadoje pasiūlyto aiškinimo, mano manymu, taip pat nepaneigia *Mansory Design*, Lenkijos vyriausybės ir Komisijos pateikiamas argumentas, kad nuotrauka, kurioje matyti ne vien dalies dizainas, kurį prašoma apsaugoti, o viso šio gaminio vaizdas, neleidžia nustatyti, ar šis dizainas atitinka materialines apsaugos kaip Bendrijos dizaino suteikimo sąlygas.

85. Tiesa, kaip Sąjungos teismai yra nusprendę dėl prašymų pripažinti negaliojančiu registruotąjį Bendrijos dizainą³², siekiant įvertinti prašomo apsaugoti dizaino naujumą ir individualumą reikia galėti jį patikimai palyginti su ankstesniu dizainu, kurį nurodo prašymą pripažinti negaliojančiu pateikęs asmuo. Tuo tikslu svarbu turėti ankstesnio dizaino vaizdą, leidžiantį tiksliai ir aiškiai jį nustatyti. Taigi, prašymą pripažinti negaliojančiu pateikęs asmuo turi pateikti vieną ar kelis tikslus ir išsamius minėto dizaino vaizdus³³. Be to, būtina turėti prašomo apsaugoti dizaino vaizdą, kuris būtų pakankamos kokybės, kad būtų galima aiškiai išskirti objekto, dėl kurio prašoma apsaugos, detales³⁴.

86. Vis dėlto, mano manymu, nuotrauka, kurioje matyti viso gaminio išvaizda, leidžia atlikti tokį palyginimą, kiek tai susiję su šio gaminio dalies dizainu, jei, kaip minėta šios išvados 64–66 punktuose, šio dizaino savybės nuotraukoje yra *aiškiai matomos*. Toks vaizdas leidžia pamatyti minėtą dizainą, išskirti jo galimus estetinio ar ornamentinio pobūdžio skirtumus, palyginti su ankstesniu dizainu, taigi, ir įvertinti jo naujumą bei individualumą. Bet taip nėra tuo atveju, jei vaizdas pernelyg mažas, blogos kokybės arba jį iš dalies dengia kitas elementas³⁵.

³⁰ Žr. Reglamento Nr. 6/2002 10 straipsnį, taip pat šios išvados 94 ir 95 punktus.

³¹ Patikslintina, jog pareiga įrodyti, kad ginčijamas naudojimas yra neregistruotojo Bendrijos dizaino „kopijavimo“ padarinys, tenka teisių į šį dizainą turėtojiui, o atsakovas turi įrodyti, kad dizainas, kurio naudojimas ginčijamas, yra „sukurtas savarankiškai“. Žr. 2014 m. vasario 13 d. Sprendimą *H. Gautzsch Großhandel* (C-479/12, EU:C:2014:75, 41 punktą).

³² Žr. Reglamento Nr. 6/2002 24 ir paskesnius straipsnius. Iš šio reglamento 24 straipsnio 3 dalies matyti, kad, kiek tai susiję su neregistruotu Bendrijos dizainu, materialines apsaugos suteikimo sąlygas išnagrinėja teismai, jei nagrinėjant ieškinį dėl teisių į atitinkamą Bendrijos dizainą pažeidimą atsakovas pateikia priešpriešinį reikalavimą.

³³ Žr., be kita ko, 2017 m. rugsėjo 21 d. Sprendimą *Easy Sanitary Solutions ir EUIPO / Group Nivelles* (C-361/15 P ir C-405/15 P, EU:C:2017:720, 64 ir 65 punktai) ir 2019 m. spalio 24 d. Sprendimą *Atos Medical / EUIPO – Andreas Fahl Medizintechnik-Vertrieb (Medicininiai pleistrai)* (T-559/18, nepaskelbtas Rink., EU:T:2019:758, 40 ir 43 punktai).

³⁴ Dėl paraiškų įregistruoti dizainą žr. 2002 m. spalio 21 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 2245/2002, įgyvendinančio Tarybos reglamentą (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino (OL L 341, 2002, p. 28; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 31 t., p. 14), 4 straipsnio 1 dalies e punktą, taip pat 2018 m. liepos 5 d. Sprendimą *Mast-Jägermeister / EUIPO* (C-217/17 P, EU:C:2018:534, 47–55 punktai).

³⁵ Priešingai, nei teigia *Mansory Design*, šioje byloje aptariamas atvejis visai nepanašus į nagrinėtą 2017 m. rugsėjo 21 d. Sprendime *Easy Sanitary Solutions ir EUIPO / Group Nivelles* (C-361/15 P ir C-405/15 P, EU:C:2017:720, 68 ir 69 punktai). Tame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, jog negalima reikalauti, kad Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba (EUIPO), lygindama dizainus, dėl kurių kilo ginčas, suderintų vieno ar kelių ankstesnių dizainų elementus tam, kad gautų išsamų šio dizaino vaizdą, nes išsamų ankstesnio dizaino vaizdą turi pateikti prašymą pripažinti negaliojančiu pateikęs asmuo ir bet kuris galimas derinys būtinai būtų netikslus. Pagal mano siūlomą aiškinimą teismai neturi atlikti atskirai pateiktų elementų suderinimo, galinčio lemti netikslumus. Jis paprasčiausiai turi įvertinti dizainą, kurio vaizdas išsamus ir aiškiai matomas nuotraukos, kurią jam pateikia ieškinį dėl pažeidimo pareiškęs asmuo, dalyje.

87. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į pirmąjį klausimą atsakyti, kad Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad viso gaminio dizaino, kaip antai automobilio išvaizdos, atskleidimas visuomenei lemia ir šio gaminio dalies dizaino, kaip antai tam tikrų šio automobilio kėbulo elementų išvaizdos, atskleidimą visuomenei, su sąlyga, kad pastarasis dizainas šio atskleidimo veiksmo momentu būtų aiškiai identifikuojamas.

B. Dėl galimybės prašyti apsaugoti „gaminio dalies“ dizainą, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 3 straipsnio a punktą (antrasis klausimas)

88. Tuo atveju, jei Teisingumo Teismas, kaip siūlau, teigiamai atsakytų į pirmąjį klausimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas antruoju klausimu siekia sužinoti, kokių teisinį kriterijų vertinant individualias savybes, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 4 straipsnio 2 dalies b punktą ir 6 straipsnio 1 dalį, reikia taikyti siekiant nustatyti bendrą išpūdį, kurį sukelia sudėtinio gaminio sudedamųjų dalių, kaip antai automobilio kėbulo elementų, dizainas.

89. Šios išvados 43–51 punktuose nurodžiau priežastis, dėl kurių, mano manymu, šioje byloje neturi reikšmės tai, ar „Ferrari FXX K“ dalis, kurios išvaizdą ši bendrovė prašo apsaugoti kaip neregistruotąjį Bendrijos dizainą, yra sudaryta iš „dalių“, įtrauktų į „sudėtinį gaminį“. Taigi, tolesniame skirsnyje ir toliau vartosiu sąvoką „gaminio dalis“.

90. Norint gerai suprasti antrąjį prejudicinį klausimą, pateiktinos kelios bendro pobūdžio pastabos.

91. Kaip minėta šios išvados 36 punkte, tarp materialinių sąlygų, kurias turi atitikti dizainas tam, kad būtų apsaugotas kaip (registruotasis ar neregistruotasis) Bendrijos dizainas, yra „individualios savybės“. Pagal Reglamento Nr. 6/2002 6 straipsnį dizainas laikomas turinčiu „individualių savybių“, jeigu jo bendras išpūdis informuotam vartotojui³⁶ skiriasi nuo bendro išpūdžio, kurį tokiam vartotojui daro bet koks kitas dizainas, kuris anksčiau tapo prieinamas visuomenei.

92. Taigi, siekiant nustatyti, ar ši sąlyga įvykdyta, reikia, kaip minėta šios išvados 85 punkte, palyginti prašomą apsaugoti dizainą su anksčiau atskleistu dizainu.

93. Kaip matyti iš minėto 6 straipsnio, reikia būtent palyginti „bendrą išpūdį“, kurį sukelia kiekvienas iš dizainų, dėl kurių kilo ginčas. Kitaip tariant, reikia patikrinti, ar jie *bendrai yra panašūs*. Vadinasi, reikia atsižvelgti į jų visas savybes, o ne lyginti tik kiekvieno dizaino dalis. Todėl detalių, netgi reikšmingų, skirtumų, bet susijusių vien su prašomo apsaugoti dizaino dalimi, gali nepakakti siekiant įrodyti, kad jo sukeliamas „bendras išpūdis“ skiriasi nuo išpūdžio, kurį daro ankstesnis dizainas, taigi, ir nustatyti jo „individualias savybes“³⁷.

³⁶ Dėl sąvokos „informuotas vartotojas“ žr. 2011 m. spalio 20 d. Sprendimą *PepsiCo / Grupo Promer Mon Graphic* (C-281/10 P, EU:C:2011:679, 59 punktas), taip pat 2017 m. rugsėjo 21 d. Sprendimą *Easy Sanitary Solutions ir EUIPO / Group Nivelles* (C-361/15 P ir C-405/15 P, EU:C:2017:720, 124 ir 125 punktai).

³⁷ Žr. Reglamento Nr. 6/2002 14 konstatuojamąją dalį, taip pat Passa, J. *Droit de la propriété industrielle*, I t., 2-asis leidimas, LGDJ, Paryžius, 2009, p. 934. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad „informuoto vartotojo atveju individualios savybės išplaukia iš bendro išpūdžio, kurį sukuria skirtumai arba „dėžà vu“ nebuvimas atsižvelgiant į visus ankstesnius dizainus, nekreipiant dėmesio į skirtumus, kurie nepakankamai ryškūs, kad darytų įtaką minėtam bendram išpūdžiui, nors ir su daug nereikšmingų detalių, tačiau atsižvelgiant į skirtumus, kurie pakankamai ryškūs, kad sukurtų skirtingą visumos išpūdį“ (2018 m. gegužės 17 d. Sprendimas *Basil / EUIPO – Artex (Dviraičių krepšeliai)* (T-760/16, EU:T:2018:277, 77 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija)). Bendrasis Teismas taip pat yra nusprendęs, kad dizainų, dėl kurių kilo ginčas, sukeliamo bendro išpūdžio palyginimas turi būti „sintetinis, negalima apsiriboti analitiniu išvardytų panašumų ir skirtumų palyginimu“ (2020 m. liepos 8 d. Sprendimas *Glimarpol / EUIPO – Metar (Pneumatiniai įrankiai)* (T-748/18, nepaskelbtas Rink., EU:T:2020:321, 47 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija)).

94. Tokia pačia logika *mutatis mutandis* vadovaujamasi teisių pažeidimo srityje. Šiuo klausimu Reglamento Nr. 6/2002 10 straipsnyje nurodyta, kad Bendrijos dizaino teikiama apsauga „saugo bet kokią dizainą, kuris informuotam vartotojui nesudaro skirtingo bendro įspūdžio“³⁸.

95. Tai taip pat reiškia, kad dizainai, dėl kurių kilo ginčas, turi būti lyginami atsižvelgiant į bendrą saugomo dizaino išvaizdą, nesant galimybės lyginti vien šio dizaino dalį su ginčijamu dizainu. Ir vėl pažymėtina, kad, net jei pastarasis sutampa su kokia nors saugomo dizaino dalimi, gali būti, kad „bendras įspūdis“, kurį sukelia šie dizainai, skiriasi, taigi teisė į dizainą nėra pažeista³⁹.

96. Šie atvejai gali pasitvirtinti pirmiausia tada, kai prašomo apsaugoti Bendrijos dizaino dalykas yra *viso gaminio išvaizda*. Jei, pavyzdžiui, dizaineris įregistravo visos lėlės dizainą⁴⁰ ir tretieji asmenys be jo leidimo teikia rinkai lėlės modelį, kuris pasižymi įvairiais skirtumais, bet lėlės galva yra panaši, gali nebūti pripažinta, kad pažeista teisė į dizainą. Iš tikrųjų šis dalinis panašumas nebūtinai bus pakankamas siekiant įrodyti, kad „bendras įspūdis“ yra toks pat.

97. Šiomis aplinkybėmis, kaip ir aiškinama visoje šioje išvadoje, Sąjungos teisės aktų leidėjas dizaineriams leido prašyti taikyti apsaugą, kaip Bendrijos dizainui, *konkretesniam dalykui*, t. y. „gaminio dalies“ išvaizdai, pagal Reglamento Nr. 6/2002 3 straipsnio a punktą⁴¹.

98. Taigi, grįžtant prie pavyzdžio, pateikto šios išvados 96 punkte, dizaineris gali nuspręsti prašyti apsaugoti vien lėlės galvos išvaizdą. Taip darydamas jis padidina šios „gaminio dalies“ dizaino apsaugos lygį, taip pat padidindamas savo galimybes pasiekti, kad bus pripažintas jo teisės į dizainą pažeidimas. Iš tikrųjų tokiu atveju nelyginamas bendras įspūdis, kurį sukelia konkuruojančių lėlių dizainai. Atsižvelgiama vien į *galvos išvaizdą*, kuri yra Bendrijos dizaino dalykas. Palyginus vien lėlių galvų išvaizdą, teisių pažeidimas tampa akivaizdus⁴².

99. Pirma pateikti paaiškinimai, mano manymu, asocijuojasi su pagrindinės bylos aplinkybėmis. Primenu, kad grįsdama savo ieškinį dėl pažeidimo *Ferrari*, be kita ko, papildomai nurodė neregistruotąjį Bendrijos dizainą, susijusį su bendra *Ferrari* FXX K išvaizda⁴³. Tačiau, kaip suprantu nutartį dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, apeliacinis teismas, palyginęs šį dizainą su bendra *Mansory Siracusa* 4XX išvaizda⁴⁴, iš esmės nusprendė, kad šie dizainai nesukelia tokio paties „bendro įspūdžio“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 10 straipsnį⁴⁵, neatsižvelgiant į vaizdinius panašumus, susijusius pirmiausia su „V“ formos elementu, esančiu ant variklio gaubto ir dviejų sluoksnių aptaku. Taigi, remdamasi neregistruotu Bendrijos dizainu, susijusiu su aptariama FXX K dalimi, *Ferrari* siekia padidinti savo galimybes pasiekti, kad šiuo atveju būtų pripažintas teisių pažeidimas.

³⁸ Su sąlyga, kad, kaip minėta šios išvados 78 punkte, kiek tai susiję su neregistruotu Bendrijos dizainu, teisių turėtojas apsaugomas vien nuo „kopijavimo“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnio 2 dalį.

³⁹ Žr. Passa, J., *op. cit.*, p. 1004.

⁴⁰ Dėl šio pavyzdžio žr. Passa, J., *op. cit.*, p. 1004 ir 1115.

⁴¹ Beje, Komisija Teisingumo Teisme teigė, kad kalbama apie Sąjungos dizaino apsaugos sistemos „esminį aspektą“.

⁴² Šiuo klausimu pažymėtina, kad *neregistruotasis* Bendrijos dizainas suteikia dizaineriui lankstumo, kurio jam nesuteikia *registruotasis* Bendrijos dizainas. Registruotojo Bendrijos dizaino atveju apsaugos dalykas, t. y. prašomas apsaugoti dizainas, griežtai apibrėžiamas paraiškoje jį įregistruoti (žr. šios išvados 25 išnašą). Pakartojant pavyzdį su lėle, jei dizaineris nusprendžia įregistruoti ne jos galvos, o visos lėlės dizainą, teisių pažeidimas bus vertinamas atsižvelgiant į pastarąjį dizainą. Priešingai, tokiu atveju dizaineris galės remtis neregistruotu Bendrijos dizainu, susijusiu vien su galvos išvaizda, su sąlyga, kad šis dizainas buvo atskleistas mažiau kaip prieš trejus metus, pagal Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnį, ir pats atitinka materialines sąlygas, nustatytas šiame reglamente. Žr. Passa, J., *op. cit.*, p. 1004 ir 1115.

⁴³ Žr. šios išvados 25 punktą.

⁴⁴ Žr. šios išvados 21 punktą.

⁴⁵ Žr. šios išvados 29 punktą.

100. Atsižvelgiant į šiuos paaiškinimus, mano manymu, pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo antruoju klausimu siekia sužinoti, ar galima apriboti dizainerių galimybę siekiant padidinti apsaugos, kuria jie naudojasi, lygį dalyti savo gaminių išvaizdą į skirtingus „gaminio dalių“ dizainus, kurių kiekvienas būtų skirtingos apsaugos kaip Bendrijos dizainas dalykas.

101. Pastarasis klausimas reikšmingas juo labiau dėl to, kad pagrindinėje byloje apeliacinis teismas nusprendė, jog neregistruotasis Bendrijos dizainas, kurį pirmiausia nurodė *Ferrari* ir kuris susijęs su jos FXX K modelio dalimi, apimančia, be kita ko, „V“ formos elementą, esantį ant variklio gaubto, ir dviejų sluoksnių aptaką, *nebuvo sukurtas*, nes ši dalis nepasižymėjo „tam tikru formos savarankiškumu“ ir „vientisumu“ ir buvo kasatorės pagrindinėje byloje savavališkai atskirta.

102. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikta mažai paaiškinimų, kaip reikia suvokti sąvokas „tam tikras formos savarankiškumas“ ir „vientisumas“. Kaip suprantu, kalbama apie Vokietijos teismų jurisprudencijoje nustatytas kumuliacines sąlygas, taikomas Bendrijos dizainui, susijusias su „gaminio dalies“ išvaizda. „Savarankiškumo“ sąlyga, mano manymu, susijusi su tuo, ar dalies išvaizda išsiskiria iš bendros gaminio išvaizdos, ar, priešingai, visiškai su ja susilieja. „Vientisumo“ sąlyga susijusi su tuo, ar prašomas apsaugoti dalies dizainas yra užbaigta visuma. Konkrečiau kalbant, nagrinėjamu atveju apeliacinis teismas nusprendė, kad *Ferrari* atliktas atskyrimas yra „savavališkas“, nes ši bendrovė neįtraukė FXX K žibintų ir šoninių aptako galų – elementų, kurie atitinkamai sudaro šio automobilio „akis“ ir „žandikaulį“, pagal *Ferrari* vartojamą „veido bruožų“ metaforą⁴⁶. Galiausiai šiomis aplinkybėmis siekiama nustatyti, ar prašoma apsaugoti gaminio dalies išvaizda sukelia „atskirą bendrą išpūdį, palyginti su viso gaminio forma“.

103. Taigi, šioje byloje reikia nustatyti, ar tam, kad gaminio dalies išvaizdą būtų galima laikyti atskiru Bendrijos dizainu, atsietu nuo to, kuriuo prireikus saugoma viso šio gaminio išvaizda, ši dalis iš tikrųjų turi pasižymėti tokiu „savarankiškumu“ ir tokiu „vientisumu“.

104. Mano manymu, atsakymas į šį klausimą slypi ne sąvokos „individualios savybės“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 6 straipsnį, išaiškinime. Iš tikrųjų ši sąvoka reglamentuoja ne gaminio dizaino ir jį sudarančių dalių dizaino ryšius, o kaip nurodyta šios išvados 92 punkte, šių dizainų ir kitų ankstesnių dizainų ryšius. Taigi, minėta sąvoka neturi reikšmės siekiant nustatyti, ar dėl viso „Ferrari FXX K“ prašoma apsaugoti dalis, sudaryta, be kita ko iš „V“ formos elemento, esančio ant variklio gaubto, ir dviejų sluoksnių aptako, gali reikšti „gaminio dalies“ dizainą, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 3 straipsnio a punktą, atskirai nuo viso šio automobilio dizaino.

105. Priešingai, atsakymo į šį klausimą, mano manymu, reikia ieškoti pačioje sąvokos „dizainas“ apibrėžtyje, pateiktoje Reglamento Nr. 6/2002 3 straipsnio a punkte.

106. Šiuo aspektu primintina, kad pagal šią apibrėžtį „dizainas“ – tai viso gaminio ar jo dalies vaizdas, susidarantis dėl paties gaminio ir (arba) jo ornamentikos, specifinių linijų, kontūrų, spalvų, formos, tekstūros ir (arba) medžiagų savybių“.

⁴⁶ Žr. šios išvados 23 punktą. Priešingai, kaip suprantu, pavyzdžiui, automobilio grotelės, kaip užbaigta visuma, pasižymėtų tokiu „vientisumu“.

107. Iš šios apibrėžties gali kilti keli kriterijai. Kadangi joje nepatikslinama sąvoka „gaminio dalis“, šią pagal jos įprastą reikšmę bendrinėje kalboje⁴⁷ reikia suprasti kaip „visumos“, kurią sudaro gaminys, dalį. Be to, tam, kad ši dalis galėtų būti saugoma kaip dizainas, ji turi turėti išvaizdą, t. y. iš esmės būti *matoma*⁴⁸. Kaip teigia *Ferrari*, minėta dalis taip pat turi atsiskirti linijomis, kontūrais, spalvomis, formomis arba ypatinga tekstūra.

108. Ar Teisingumo Teismas turėtų prie šių kriterijų pridėti susijusius su „savarankiškumu“ ir „vientisumu“, kaip siūlo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas?

109. Tiesa, Bendrasis Teismas Sprendime *Buck-Chemie / EUIPO – Henkel (Tualetų plovimo sistema)*⁴⁹ nustatė kriterijus, labai panašius į tuos, kuriuos siūlo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

110. Toje byloje viena įmonė pateikė paraišką įregistruoti tualetų plovimo sistemos dalies dizainą, kurį sudarė keturi ploviklių rutuliukai, esantys toje sistemoje. Jos konkurentas pateikė prašymą pripažinti negaliojančiu šį dizainą, be kita ko, dėl naujumo ir individualių savybių nebuvimo. Šiomis aplinkybėmis prašymą pripažinti negaliojančiu padavęs asmuo kaip ankstesnį dizainą pirmiausia pateikė keturių išrikiuotų kamuoliukų, atsitiktinai parinktų iš nuotraukos kamuoliukų baseine, kuriame jų buvo ir daugiau, vaizdą, taip pat eilės kamuoliukų vaizdą, kaip dalį paimtą iš bendro galvosūkio vaizdo. Tačiau Bendrasis Teismas iš esmės nusprendė, kad pastarieji dizainai *nebuvo sukurti*, nes nurodytos „gaminio dalys“ nebuvo „savarankiškos“ ir negalėjo „būti atskirtos nuo bendro įspūdžio, kurį sukelia visas gaminys“⁵⁰.

111. Šiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas taip pat nusprendė, jog „tam, kad atitinkami elementai galėtų reikšti atskirą dizainą, atsietą nuo pagrindinio gaminio, jie turi būti *ypač aiškiai matomi, taigi, ir trukdyti suvokti pagrindinį gaminį kaip visumą*“ (išskirta mano). O prašymą pripažinti negaliojančiu padavusio asmens pateikta kamuoliukų eilė, išskirta iš galvosūkio vaizdo, yra „neatsiejama viso pateikto žaidimo ir jo vaizdo dalis“ ir nėra „specialiai išryškinta“⁵¹.

112. Vis dėlto nesu linkęs pritarti minčiai remiantis išaiškinimu į tokią keblią sritį kaip Bendrijos dizainas įtraukti nerašytus kriterijus, kaip antai „savarankiškumas“ arba „vientisumas“, siekiant atriboti gaminio dalis, kurių išvaizda gali būti specifinės apsaugos dalykas.

113. Kaip iš esmės teigia *Ferrari* ir Čekijos bei Italijos vyriausybės, tokių kriterijų nėra nustatęs Sąjungos teisės aktų leidėjas, be to, nelabai įsivaizduoju, kaip jie galėtų padidinti teisinio saugumo lygį. Iš tikrųjų kokiomis sąlygomis reikėtų manyti, kad gaminio dalies dizainas atitinka „savarankiškumo“ ir „vientisumo“ reikalavimus?

114. Šiuo aspektu pirmiausia pažymėtina, kad pagal Reglamento Nr. 6/2002 3 straipsnio a punktą „gaminio dalis“ gali apsiriboti tik jo ornamentika. Taigi, kyla klausimas, kaip tokiu atveju turėtų būti taikomi minėti kriterijai. Be to, prisimenant pavyzdį su lėle, pateiktą šios išvados 96 punkte, kiek lėlės galvos išvaizda reikštų tam tikrą „vientisumą“ ir tam tikrą „savarankiškumą“, palyginti

⁴⁷ Pagal analogiją žr. 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimą *Acacia ir D'Amato* (C-397/16 ir C-435/16, EU:C:2017:992, 64 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

⁴⁸ Jei gaminio dalis yra sudėtinio gaminio dalis, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 3 straipsnio c punktą, ši dalis turi būti matoma ir „gaminį įprastai naudojant“.

⁴⁹ 2018 m. lapkričio 22 d. sprendimas (T-296/17, nepaskelbtas Rink., EU:T:2018:823).

⁵⁰ 2018 m. lapkričio 22 d. Sprendimas *Tualetų plovimo sistema* (T-296/17, nepaskelbtas Rink., EU:T:2018:823, 51 ir 52 punktai).

⁵¹ 2018 m. lapkričio 22 d. Sprendimas *Tualetų plovimo sistema* (T-296/17, nepaskelbtas Rink., EU:T:2018:823, 52 punktas). Dėl analogiškų argumentų žr. 2013 m. spalio 25 d. Sprendimą *Merlin ir kt. / VRDT – Dusyma (Žaidimai)* (T-231/10, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:560, 34 ir 35 punktai).

su likusia jos kūno dalimi? Ar tai turėtų kisti atsižvelgiant į tai, ar kalbama apie lėlę Barbę, ar apie „matriošką“? O jei kalbama apie automobilio kėbulo elementus? Iš esmės tokie elementai niekada nėra visiškai savarankiški, atsieti nuo likusios kėbulo dalies, nes jie yra kėbulo estetiško vaizdo dalis.

115. Tokiomis aplinkybėmis, žinoma, kaip matyti iš bylos „Tualetų plovimo sistema“⁵², ekspertui arba teisėjui gali būti pateikti visiškai savavališkai atskirtų gaminio dalių vaizdai.

116. Vis dėlto išspręsti tokio pobūdžio klausimus, mano manymu, galima ne nustatant papildomus kriterijus, o ekspertui arba teisėjui paprasčiausiai griežtai taikant kriterijus, kylančius iš „dizaino“ apibrėžties, pateiktos Reglamento Nr. 6/2002 3 straipsnio a punkte. Kaip nurodyta šios išvados 107 punkte, pirmiausia gaminio dalis turi būti atskirta dėl savo konkrečios išvaizdos: savo linijų, kontūrų, spalvos ir t. t.⁵³. Apibendrinant – turi būti dizainas, kuris identifikuojamas kaip toks ir savaime leidžiantis vertinti jo atitiktį apsaugos suteikimo reikalavimams. Taigi, galiu pritarti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo vertinimui, pagal kurį dalies išvaizda turi pati galėti sudaryti „bendrą įspūdį“, todėl, ir visiškai nesusilieti su viso gaminio sukeliamu bendru įspūdžiu. Bendrijos dizainas, kuris neatitinka šios apibrėžties, turėtų būti pripažintas negaliojančiu⁵⁴ arba, tiksliau, *nesukurtu*.

117. Apskritai manau, kad ekspertas arba teisėjas turi užtikrinti, kad nebūtų galima prašyti apsaugoti kaip savarankišką Bendrijos dizainą gaminio dalis, kurios tikrai nereikšmingos ar visiškai savavališkai atskirtos. Be to, mano nuomone, jei dizaineris dirbtinai suskirsto į dalis gaminio išvaizdą, vien siekdamas apeiti „bendro įspūdžio“ reikalavimą, nustatytą Reglamento Nr. 6/2002 6 ir 10 straipsniuose, toks elgesys gali būti laikomas piktnaudžiavimu teise⁵⁵.

118. Pagrindinėje byloje nacionalinis teismas turėtų patikrinti, ar *Ferrari* nurodyti neregistruotieji Bendrijos dizainai atitinka „dizaino“ apibrėžtį, pateikiamą Reglamento Nr. 6/2002 3 straipsnio a punkte ir išaiškinant šios išvados 107 ir 117 punktuose. Vis dėlto, mano manymu, šiuo aspektu reikėtų nurodyti kelias naudingas gaires.

119. Pažymėtina, kad FXX K dalis, kurios išvaizdą *Ferrari* prašo apsaugoti kaip neregistruotąjį Bendrijos dizainą ir kurią sudaro „V“ formos elementas, esantis ant FXX K variklio gaubto, šio elemento viduryje iškilusi, išilgai išdėstyta plaukmens formos dalis („Strake“), į buferį įmontuotas dviejų sluoksnių priekinis aptakas ir viduryje esanti vertikali jungtis, jungianti priekinį aptaką su variklio gaubtu, yra didelė šio automobilio dalis. Ši dalis, kaip konstatavo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, yra matoma. Be to, mano manymu, ši dalis yra atskirta linijomis, spalvomis ir ypatingomis formomis. Esu linkęs manyti, kaip ir *Ferrari*, kad šie įvairūs elementai gali būti suvokiami kaip visuma, primenanti ypatingą „Formulės 1“ automobilio priekį⁵⁶.

⁵² 2018 m. lapkričio 22 d. sprendimas (T-296/17, nepaskelbtas Rink., EU:T:2018:823).

⁵³ Priešingai, nei teigia *Ferrari*, dalis neturi būti „struktūriniu požiūriu nepriklausoma“ nuo gaminio.

⁵⁴ Žr. Reglamento Nr. 6/2002 25 straipsnio 1 dalies a punktą.

⁵⁵ Primenu, kad draudimas piktnaudžiauti teise yra bendrasis Sąjungos teisės principas. Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją norint įrodyti tokį piktnaudžiavimą turi būti, pirma, objektyvių aplinkybių visuma, iš kurios būtų matyti, jog, nepaisant to, kad buvo formaliai laikytasi Sąjungos teisėje nustatytų sąlygų, šio teisės akto tikslas nebuvo pasiektas, ir, antra, subjektyvus elementas, pasireiškiantis siekimu gauti Sąjungos teisėje numatytą naudą, dirbtinai sukuriant atitinkamas jos gavimo sąlygas. Žr. mano išvadą, pateiktą byloje *Altun ir kt.* (C-359/16, EU:C:2017:850, 45 išnaša).

⁵⁶ Žr. šios išvados 23 punktą.

120. Jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas būtų tokios pačios nuomonės, toliau jis turėtų patikrinti, ar pati prašoma apsaugoti gaminio dalies išvaizda atitinka apsaugos kaip Bendrijos dizaino suteikimo sąlygas. Atliekant tokį vertinimą taikytini tokie patys kriterijai kaip ir bet kuriam dizainui. Pirmiausia, siekiant nustatyti bendrą išpūdį, kurį sukelia gaminio dalies dizainas – tam, kad būtų galima įvertinti „individualias savybes“ arba teisės į dizainą pažeidimą, – reikia atsižvelgti į vien šios dalies išvaizdą, atsiejant nuo bendro išpūdžio, kurį daro visas gaminy.

121. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į antrąjį klausimą atsakyti, jog Reglamento Nr. 6/2002 3 straipsnio a punktas turi būti aiškinamas taip, kad matoma gaminio dalis, atskirta linijomis, kontūrais, spalvomis, formomis ar ypatinga tekstūra, yra „gaminio dalis“, kurios išvaizda gali būti apsaugos kaip Bendrijos dizaino dalykas. Atliekant tokį vertinimą nereikia taikyti papildomų kriterijų, kaip antai „formos savarankiškumo“ ar „vientisumo“.

V. Išvada

122. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) pateiktus prejudicinius klausimus:

1. 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino 11 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad viso gaminio dizaino, kaip antai automobilio išvaizdos, atskleidimas visuomenei lemia ir šio gaminio dalies dizaino, kaip antai tam tikrų šio automobilio kėbulo elementų išvaizdos, atskleidimą visuomenei, su sąlyga, kad pastarasis dizainas šio atskleidimo veiksmo momentu būtų aiškiai identifikuojamas.
2. Reglamento Nr. 6/2002 3 straipsnio a punktas turi būti aiškinamas taip, kad matoma gaminio dalis, atskirta linijomis, kontūrais, spalvomis, formomis ar ypatinga tekstūra, yra „gaminio dalis“, kurios išvaizda gali būti apsaugos kaip Bendrijos dizaino dalykas. Atliekant tokį vertinimą nereikia taikyti papildomų kriterijų, kaip antai „formos savarankiškumo“ ar „vientisumo“.